jur. etrony

היינט 10 זייטען.

Radomer-Kielcer Leben

(251) 11 VI-טער יאהרגאנג.

Radom ראדאם פרייטאג

15 Marca 1929 ג׳ אדר ב׳ תרפ״ט.

פרייז 25 גראשען.

Redakcja i Admistracja

Radom, Szwarlikowska 20.

Oddział w Kilcach.

אנאנסען פרייז!

איין מילימעטער שורה: פאר׳ן טעקסט 20 גר.

" " " אין " 40 "

" " " נאך׳ן " 18 "

די ערשטע און לעצטע זייט אנטהאלטען 8 שפאלטען

אין טעקסט 4 "

ראדאמער-קעלצער לעבען

Kupiecka Spółdzielnia Kredytowa

Z ODP. OGR.

w Radomiu, Żeromskiego *(Lubelska)* **9**

מאכט בעקאנט, אז די באנק איז געווארען איבערגעטראגען פון רווינסקי 21 אויף לובלינער 9 (ושעראמסקי אין נתן ניימאנ׳ס הויז) גלייכצייטיג ווערט [מיטגעטיילט, אז די באנק ספולדזיעלני קרעדיטאווע איז לעצטענס ארגאניזירט און פערברייטערט געווארען.

די באנק נעמט אן: אינקאסע-וועקסלען, פראכטען, וואקלאדען,

ערטיילט הלוואות, מאכט דיסקאנטא און ערלעדיגט אלערליי

באנק-אפעראציעס.

די באנק איז בעקאנט מיט איהרע רעיעלע און פינקטליכע בעהאנדלונג.

אינקאסעס ווערען אויסגעצאהלט אין זעלבען טאג.

די באנק נעמט אן אינקאסעס אויף גאנץ פוילען און אויף פאלגענדע שטעדט מיט דעם פרייז פון 1 זל. פאר א שטיק:

לאדז, וואַרשא, קאטאוויץ, פשיטיק, זוואלין, שידלאוויעץ, אילזשא.

אויפרוף צו די יודישע בעפעלקערונג

אזוי ווי אין די לעצטע יאהרען, זענען אין אונזער שטאדט די אלע עניני הכשרות שטארק פערנאכלעסיגט געווארען הפקר פאר יעדען. בכדי די לאנג אויסצובעסערן לחיזוק הדת איז די חברה שומרי שבת והדת בראדום מודיע אין נאמען פון אונזער הייליגער תורה און ווארענט די אלע סוחרים פון פסח׳דיג מעהל, יין כשר של פסח, מצה-בע-קערייען, קאקאס-פוטער, סאדע-וואסער-פאבריקען, וואורשטען א. ז. וו., אז זיי זאלען זיך שטעלען אונטער די השגחה פון שומרי שבת והדת וועלכע שטעהט אונטער דער שטרענגסטער אויפזיכט פון הרב ר׳ יחיאל קעסטענבערג אב״ד דפה נ״י און דער עלטסטער מורה הוראה ר׳ מענדיל קעסטענבערג נ״י, אזוי ארום וועט די יודישע בעפעלקערונג האבען די פעסטע איבערצייגונג, אז אלץ וועט זיין בתכלית ההכשר כבכל תפוצות ישראל כשנים קדמוניות, ווייל יעדער דארף פערשטעהן, אז די „פארוואלטונג הכשרים" אויף פאפיר איז לגמרי נישט קיין גענוגענדע בעריכערונג פאר כשרות. אין די, וועלכע וועלען זיך נישט אונטערווארפען אונטער אונזער השגחה וועלען מיר מפורסם זיין ברבים. ולהשומעים יונעם ותבוא עליהם ברכת טוב.

אדר שני תרפ״ט **ועד „החברה שומרי שבת והדת" בראדום.**

בעמ.: וועגען אלע עניני-הכשרות דארף מען זיך ווענדען צום קאנצלאריע פון רב דפה לובל. 7.

PODCZAS ROZTOPÓW WIOSENNYCH

uchronisz się przed przeziębieniem nosząc naj-praktyczniejsze

KALOSZE

‹PEPEGE›

NA PODSZEWCE TRYKOT.

DAMSKIE . . . zł. **10.–**

MĘSKIE . . . . zł. **11.30**

ŻĄDAĆ WSZĘDZIE

ZWRACAJCIE UWAGĘ NA ZNAK FABR.

וויכטיג פאר די סוחרים פון ראדאם און אומגעגענד.

צום אנקומענדיגען פסח וועט אונזער סקלאד זיין פערזעהען מיט פסח׳דיגע פוטער מיט

אגוז, שרון, אמאדאר, מנורה

אויף די אלע פוטערן געפינט זיך א הכשר אויף פסח למהדרין מן המהדרין.

בעמערקונג: די פוטערן ווערען געברענגט אין סקלאד אריין יעדע פאר טאג פרישע אויף ס׳לאגער.

סוחרים דארפען אין זייער אייגענעם אינטערעס אויסגעבען וואס פריהער זייערע בעשטעלונגען.

AMADA

כשר לפסח

Generalne Przedstawicielstwo na całe Wojew. Kieleckie

מיט אכטונג

J. ZYLBER, RADOM

DŁUGA 5 TEL. 580.

אין ראדאם דארף געשאפען ווערען א רעטונג'ס קאמיטעט.

דער שווערער קריזיס רואינירט הונדערטער פאמיליעס אין אונזער שטאָדט— א גרויסע ארבייטסלאָזיגקייט און א שרעקליכע הונגער-נויט הערשט אין אונצעהליגע שטובען — פיעל פאמיליעס גיהען אויס אין דער שטיל ווי א ליכט — הילף איז דרינגענד נויטיג.

אַ שווערען, אונערטרעגליכען קריזיס לעבט היינטיגען ווינטער איבער די אלגעמיינע בעפעלקערונג פון אונזער שטאָדט אויף אלע געביטען פון דער ראדאָמער אינדוסטריע און פאבריקאַציע. אין אלע בראַנזשעס פון האנדעל און האנדווערקעריי הערשט אַ טוידט-שטילקייט. איבעראל קלאָגט מען אויף דער היינטיגער צייט און די פערצווייפלונג איז אומגעהויער גרויס. דער פדיון האָט זיך כמעט פאָלקאָם אָבגעשטעלט און דאָס וואָס מען לייזט איז מען אויך נישט זיכער. פאר קאָסע-געלד קויפט נישט קיינער; וועקסלען איז לעצטענס שוין אויך נישט קיין גוואראנציע-מיטעל. לאָזען פראָטעסטירען א וועקסעל איז געוואָרען א טעגליכער גאנג. מען שעמט זיך שוין נים דערמיט און עס ווארפט שוין נישט אָן קיין פחד אויף קיינעם. א ביטערע צייט, דער עולם איז נקי און האָט נישט פאר וואָס צו קויפען, די פרעסע און קעלטען האָבען אלץ אָבגעטוידט. און אז מען לייזט נישט, פון וואנען זאָל מען נעמען צו צאָהלען?

אין דעם דאזיגען מורה-היתר זיין איז פיורהאָן א גרויסער קערן אמת. די לאַגע איז היינקליך אויף דער העכסטער מדרגה אנגעצויגען און אַלס ערשטער רעזולטאַט פון דער דאָזיגער פערצווייפעלטע סיטואציע איז די גרויסע ארמעע קרבנות פון הונדערטער און טויזענדטער ארבייטסלאזע און חרוב-געוואָרענע עקזיסטענצען פון קליינע סוחרים און בעלי-מלאכות.

ס'איז א זעלבסט-פערשטענדליכע זאך אז ביי יעדען קריזיס-אויסברוך אין די צווייגען פון האנדעל און פאבריקאציע פאלען די ערשטע קרבנות די שוואכערע, די אממייסט עקאָנאָמיש-געזוריקטע. אין דעם ערשטען מאָמענט פון קריזיס, ווען די קאניונקטור אין דער אינדוסטריע הויבט אָן היינקען און איהרע אויסאַרביי ונגען ווערען-אין א קליינער מאָס פערוועדעט, אזוי הויבט דער פאבריק'ס אפאראט אָן שוואכער צו פונקציאָנירען און דער קאָנסעקווענץ דערפון איז, וואָס פאר פיעל ארבייט'ס-הענד הויבט אָן א אויספעהלען בעשעפטיגונג. דאָס איז די ערשטע סבה, וואָס רופט אַרויס ארבייטס-לאָזיגקייט ביי די ארבייטער-מאסען, וועמענס גאַנצער מקור פון חיונה עס זענען די צוויי הענד מיט די צעהן פינגער. באלד אָבער, ווען זיי ווערען ארויסגעשטויסען פון דער פאבריק, אָדער ווארשטאט ווערען זיי געשטעלט אין די פאטאלסטע בעדינגונגען, נישט האָבענדיג פשוט מיט וואָס דעם טאָג איבערצולעבען. דער זעלבער שיקזאל ערווארט אויך דעם קלייהענדלער, דעם קלענערען סוחר און האנדווערקער. ביי יעדען אונאָרמאלען ווינטעל פאלען זיי ווי די הערבסט-בלעטער.

ראדאָם ווערט אויסער א גרעסערער האנדעלס-שטאָדט, בעזונדערס גערעכענט אין פוילען פאר א אַנגעזעהענעם אינדוסטריע-צענטר. אויף ן ערשטע פלאַץ שטעהט דאָ די לעדער-בראַנזשע, וועלכע צעהלט א גאַנצע רייה גאַרבעריי-פאבריקען, דערנאָך געהט די שיך-בראַנזשע, קאמאַשענמאַכער - ווארשטאַטען, וועלכע בעשעפטיגען בשותפות טויזענדטער ארבייטער, דאַן געהען אַנדערע פאַבריקאַציע-צווייגען ווי די: אייזען-בראַנזשע, גלאז, מעבעל און פאַיאַנץ-פאַבריקען א. א.

אין די גרעסטע טהייל פון אָט די בראַנזשעס פיהלט זיך א שטאַרקער קריזיס, קיין מזומן גראָשען זעהט מען שוין א גאַנצען ווינטער נישט. די סוחרים, פאַבריקאַנטען זענען צוטומעלט אין ווייסען שוין אליין נישט וועמען צו האַלטען פאר קרעדיט-פעהיג און וועמענס וועקסעל צו בעטראַכטען אַלס א ווירקליך-ממשות'דיגען דעקונג'ס מיטעל, שטעהט מען אָהן פדיון און די ארבייטסלאָזיגקייט ביי די ארבייטער און דער קריזיס ביי די קלענערע סוחרים וואַקסט מיט א כוראַ'דיגען אימפעט.

צוליב די אלע סבות שמאַכטען אין אונזער שטאָדט פון הונגער הונדערטער פאַמיליעס, וואָס צוזאמען מיט זייערע פרויען און קינדער בילדען זיי א צאָהל פון טויזענטער נפשות. אין א סך פון די דאָזיגע אומגליקליכע שטובען שפילען זיך אָן הארצרייסענדע סצענעס. דער הונגער דערגרייכט דאָרט אַזוי ווייט, אז פיל פון די קריזיס-קרבנות ליגען פער'חלש'טערהייט אָן צו גאַנצע טעג און קיין שום ילוד איש ווייסט נישט דערפון.

מ'קאָן זיך שוין אליין פארשטעלען, וויבאלד די גרויסע ווייגען, היינט ווי אזוי קאָן נאָך אויסזעהן די לאַגע ביי די אַרבייטס-לאָזע, ביי די אָרימע בעלי מלאכות און קליינע סוחרים-לעך. אויף דער דאָזיגער גרויסער נויט מוז די שטאָדט זיך אָברופען. ס'מוז תיכף געגרינדעט ווערען א רעטונג'ס-קאָמיטעט, וואָס זאָל לינדערען דעם גרויסען הונגער ביי די הונדערטער משפחות.

צו אונז אין רעדאקציע קומען טעגליך מענשען, וועלכע שילדערען די נויט ביי אונז אין שטאָדט אין אזעלכע שרעקליכע פארבען, אז ס'האפט אונז אָן א גרויל אויסהערענדיג. צווישען אַנדערע פערשידענע טרויריגע בילדער און סצענעס, האט אונז אויך איינער איבערגעגעבען פון א אומגליקליכע פאַמיליע, וואו קליינע קינדער בייסען זיך איינס דאָס צווייטע פאר גרויס הונגער און נויט.

ס'איז נאָר [illegible] אונזערע שטאָדט-[illegible] און [illegible]-טהוער בעזו-כען נישט אָט די דאזיגע [illegible]גליקליכע פאמיליעס. זיי וואָלטען דאַן אויסגעהוי-בען א הימעל-געשריי און געמאכט ציטערען די שטאָדט. אזוי ווי זיי טהוען דאָס נישט, טהוען מיר אונזער פליכט און וועקען זיי, רופענדיג צו א באלדיגע מאָמענטאלע רעטונג'ס אקציע, אין וועלכער ס דאַרף אנטהייל נעמען די גאנצע שטאָדט.

די געזעלשאפט „עזרה" טהוט אויפ'ן געביעט פון הילפ'ס ערטיילונג זעהר פיל אויף. אליין אָבער, איז זי נישט אין שטאַנד צו אָרגאניזירען א רעטונג ס-אקציע פון גרויסען פערנעם. דערצו מוז זיך צובויגען די גאנצע שטאָדט און צוזאמען מיט עזרה שאפען ווי אמשנעלסטען א געהעריגען אפאראט, וואָס זאָל בעזאָרגען מיט די נויטיגסטע ערנעהרונגס - פראָדוקטען די גרויסע צאָהל נויטבעדערפטיגע, וועלכע דער יעצטיגער שווערער קריזיס האָט ארויס-געוואָרפען אויפ'ן ברוק אָהן שום מיט-לען צום לעבען.

די ערשטע פראגע אין אונזער שטאָדט ברויך יעצט זיין דער לאָזונג: שנעלע הילף פאר הונדערטער קינדער פרויען און מענער, וועלכע ענטגעהן פון הונגער און צאנקען ווי ליכט. איילט מיט הילף און פערזוימט נישט א מינוט. גיעט ברויט די הונגעריגע און דער-קוויקט די פערשמאַכטע הערצער.

ב. צווייג.

דאָס בעסטע שפייזעפעטס
צום
בראָטען, פרעגלען און באַקען
איז „פאטאקאל"

די בעסטע
פלאנצען-פוטער
„פאטאקאנא"

דאס בעסטע
שפייז-אייל
„פאטאק"

אלץ אונטער דער שטרענגער השגחה
פון דעם בענדינער ראַבינאַט.

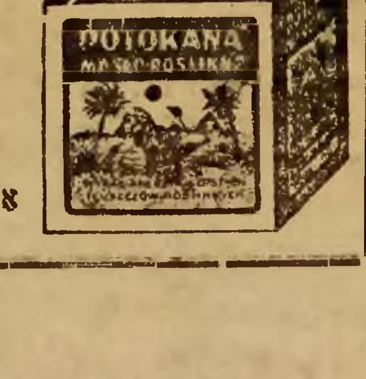

שטייער־אינפאָרמאַטאָרען, זאַכקענער און שטייער־מוסרים.

ווי אזוי די שטייער־מאכט זאמעלט מאטעריאלען וועגען אומזאץ פון יעדען אונטערנעהמונג — מען ווערט אפט אונבעוואוסט א שטייער־אינפאָרמאַטאָר, אָדער א מוסר—די שאצונג׳ס־קאָמיסיעס זענען שולדיג אין אלע שטייער־קריוודעס.

פון דר. חיים באַלקען.

אין די נאָהנטסטע טעג טרעטען צו די שטייער־קאָמיסיעס אויסצומעסטען דעם אומזאץ־שטייער. ווי בעוואוסט, הערט איצט אויסגעמאָסטען דער אומזאץ־שטייער פאר׳ן יאָהר 1928. די שטייער־בעהערדען און די איינצעלנע רעפערענטען ארבייטען שוין אין דעם ענין און זאמלען דעם דערצו נויטיגען אינפאָרמאציע־מאטעריאל, ווי אויסהייזען פון די ארייגעפיהרטע און ארויסגעפיהרטע סחורות, איבערהייזנע וואַליוטען קיין אויסלאנד, די צאָהל בעשעפטיגטע ארבייטער, כדי אזוי ארום פעסטצושטעלען די גרויס פון דער בעטרעפענדער האנדעלס־אונטערנעהמונג און די הויך פון איהר אומזאץ. אין די שטייער־ביורא׳ס טרעפט מען כל־ערליי אינפאָרמאציע־בריף פון די באהן־סטאציעס, וועלכע ענטהאלטען די צאָהל פון אריינגעבראכטע סחורות דורך די סוחרים און זייערע געשעפטען. דאָס קלענסטע פעקעלע סחורה, וועלכעס איז אריין אָדער ארויסגעגעבען געוואָרען פון געשעפט אין יאָהר 1928, איז אין דער קאָנטע פון דעם שטייער־צאָהלער איינגעשריבען מיט דער גרעסטער גענויאיגקייט. די קראַנקען־קאַסע און די פערזיכערונג׳ס־אנשטאַלטען האָבען אויך שוין אָדויסגעשיקט צו די שטייער־בעהערדען א גענויע רשימה פון דער צאָהל בעשעפטיגטע ארבייטער אין יעדער אונטערנעהמונג.

אויעלכע אינפאָרמאציע־ביורא׳ס שטעלען צו אויספיהרליכע אויסהייזען פון די פערשידענע בעגאנגענע „עבירות" פון יעדען סוחר בעזונדער, כדי די שטייער־בעהערדען זאָלען זיך קענען אויסארבייטען א גענוי בילד פון אומזאץ פון דעם בעטרעפענדען סוחר אין דער קריטישער צייט.

אבער דאָס איז נאָך נישט אלעס. די אינפאָרמאציע־ביורא׳ס האָבען פערצייכנישען פון ספעדיטאָרען, באנקען, גרויסע הורטאוניקעס און אינדוסטריעלער, וואו עס איז גענוי פערשריבען יעדער ריהר און יעדע בעוועגונג פון אלע האנדעלס־אונטערנעהמונגען אין משך פון גאנצען יאָהר. דער דאָזיגער מאַטעריאל הערט ווי געהעריג פערטיילט און צו די בעזונדערע אַקטען בייגעלעגט.

דאָס וואָלט נאָך נישט געווען אלעס, ווען מיר דערמאָהנען נישט נאָך א אינפאָרמאציע־קוואל, וועלכער איז דער גרעסטער, ווייל מען קען איהם נישט קאָנטראָלירען און פעסטשטעלען. מיר מיינען דאָ די שטייער־אינפאָרמאַטאָרען.

ווען למשל דער וואגאָנען־אויסווייז, אָדער די צאָהל ארויסגעשיקטע סחורות לאָזען זיך גענוי קאָנטראָלירען, ווען די שטייער־בעהערדען צעהלען על פי טעות עטליכע מאָל איין־און־דעמזעלבען טראנספאָרט. איינמאָל ביי דער באהן און איינמאָל ביים ספעדיטאָר, ווען דער אויסווייז פון דער קראנקען־קאסע קען אמאָל זיין נישט גענוי, ווייל מען האָט אָפט נישט געשטראָכען די ארבייטער, וועלכע דער סוחר, אינדוסטריעלער אָדער האנדווערקער האָבען שוין לאנג אויסגעמאָלדן, אָדער עס ווערט אָנגעגעבען. אז א געוויסער האנדווערקער בעשעפטיגט מענשען און ז׳ערהייל ארבייט ער אליין — ווען די דאָזיגע אלע טעותים קענען מיר ריכטיגשטעלען, איז אבער דער ענין פון די שטייער־אינפאָרמאַטאָרען א אנדערער און א סך א ערגערער.

דער ענ״ן פון די שטייער־אינפאָרמאַטאָרען איז פון איין זייט זעהר א וויכטיגער און פון דער אנדערער זייט געהען ארום צווישען די שטייער־צאָהלער פערשידענע בבא־מעשיות און עס איז כדאי איבער דער פראגע א אויפקלערונג צו געבען.

אזוי איז כדאי פעסטצושטעלען, אז אינפאָרמאַטאָרען, וועלכע זאָלען זיך דערפון מאכען א בערוף און דערפון ציהען חיונה, איז נישט פערהאנען. עס זענען נישטאָ די אזוי־גערופענע בערופס־מוסרים, וועלכע זאָלען טענדענציעז אינפאָרמירען די שטייער־בעהערדען און נישט אפילו אזעלכע, וועלכע זאָלען איבערגעבען פאר געלד, אמת׳דיגע אינפאָרמאציעס. אזעלכע וואָלטען בעדארפט זיין די מיטגלידער פון די שטייער־קאָמיסיעס, ווען זיי זאָלען פאַקטיש קאָנען אלע די יעניגע, וועמען זיי דארפען אויסמעסטען דעם שטייער און זיך געבען די מיה גענוי צו בעקענען זיך מיט דער מאטעריעלער לאגע פון די צאָהלער. די שטייער־אינפאָרמאַטאָרען זענען אלזאָ פון צייט צו צייט צופעליגע, אָדער עהרען־אינפאָרמאַטאָרען.

מיר וועלען עס אויפקלערען:

אין די נאָך־מלחמה יאָהרען רייסט זיך יעדער מיט געוואלד צו כבוד, ווייל צו זיין אין דער עהרען־קאָמיסיע ווערט בעטראכט פאר א כבוד, כאָטש דאָס איז פאר א געוויסענהאפטען מענש א געוויסע לאַסט און פעראנטוואָרטונג. נישט יעדער איינער קען אבער ווערען א מיטגליד פון דער שאצונג׳ס קאָמיסיע, טראכט דער קאנדידאט כאָטש צו בלייבען א אזוי־גערופענער זאכקענער פון דער קאָמיסיע. אט מאנכע פון די זאכקענער ווערען די עהרען־אינפאָרמאַטאָרען פון די שטייער־בעהערדען. צו וויכטיגע זאכען דארף מען זיי נישט און ווייניג־ווען שכעלען זייערע מיינונגען פאר א רעאלען ווערט. סיידען, אז ער פראָפאָנירט נאָך א גרעסערען אומזאץ, ווי די צוגייפגעקליבענע מאטעריאלען ווייזען ארויס.

אויפ׳ן גרונד פון די צונויפגעזאמעלטע מאטעריאלען דורך די שטייער־בעהערדען אין דער פאָרם, ווי מיר האָבען עס אויבען אנגעוויזען, קומט דער רעפערענט צו דער איבערצייגונג, אז למשל דער סוחר פעפער האָט געהאַט א אומזאץ פון 500.000 זל. איידער אבער דער רעפערענט שטעלט דעם אנטראג, הערט ער אויס די מיינונג פון זאכקענער פון דער דאָזיגער בראנזשע. דער הערר זאכקענער אויב ער שאצט אָב פעפער׳ן אויף 300.000 אָדער 400.000, אזוי האָט זיין מיינונג נישט קיין איינציגען ווערטה, ווייל עס זענען דאָך פארהאן מאטעריאלען, וועלכע ווייזען ארויס א אומזאץ פון 500.000 זל.

ווען אבער דער זאכקענער שאצט אָב פעפער׳ן אויף 600.000, אזוי איז זיין מיינונג דאמאָלס דעצידירענד און דער רעפערענט זאָגט, אז דער חבר פון דער זעלבער בראנזשע האָט איהם אזוי אבגעשאצט.

פון דער צווייטער זייט אבער הערט מען נישט נור איין זאכקענער, נור מאנכע מאָהל צוויי, פיער און אפילו זעקס, מען קאָן לאכען און וויינען, צוקוקענדיג ווי אזוי די אלע אינפאָרמאציעס זענען און סתירה איינע צו דער אנדערער. מען קומט פאקטיש צו דער איבערצייגונג, אז איין שכן ווייסט נישט וואָס עס טוט זיך ביים צווייטען אונטער׳ן אויווען. איינעם און דעמזעלבען שטייער־צאָהלער שאצען אָב די זאכקענער אויף פערשידענע סכומים ווי 100.000, 200 000, 400.000 און אמאָל אויך אויף א מיליאָן. ווען עס האנדעלט זיך אין א ארימען סוחר אזוי בעשטעטיגט איינער, אז זיין אומזאץ מאכט אויס 5000 זל. אנדערע 30.000 זל. א. א. וו.

ווי מיר האָבען פעסטגעשטעלט האָבען די ערקלערונגען פון די עהרען־זאכקענער, אינפאָרמאַטאָרען נישט קיין שום בעדייטונג, סיידען אז ער גיט אָן העכערע ציפערען ווי די שטייער־בעהערדען אליין.

דאגעגען די פּאראיבערגעהענדיגע אינפאָרמאַטאָרען, וועלכע אינפאָרמירען די בעהערדען פון פאל צו פאל, זיי בעשטעהען פון פערשידענע צאָהלער. אזא מין אינפאָרמאטאָר איז יעדער סוחר, אינדוסטריעלער אָדער האנדווערקער, וועלכער טוט עס אונבעוואוסט. ער קומט למשל אין שטייער־אמט מיט א אנקלאגע, אז מען האָט איהם צו הויך אויסגעמאָסטען דעם שטייער. די ערשטע טענה איז, אז זיין שכן, אָדער חבר פון דער זעלבער בראנזשע, כאָטש ער האָט אזא גרויסען אומזאץ, האָט אזויפיל און אזויפיל הייזער און היי־יאָהר האָט ער זיך ווידער געקויפט א ווילע, גיט דער טאָכטער 5.000 דאָלאר נדן, ער צאָהלט אומזאץ־שטייער בלויז פון 250,000 און ער דארף צאָהלען פון 300,000 זל.

אָט מיט אזא טענה האָט ער זיך זיכער גאָרנישט פערבעסערט און דעם צווייטען האָט ער פערערגערט.

דער שטייער־בעאמטער נאָטירט זיך אלעס גענוי און ביי דער נאָהנטסטער געלעגענהייט נעמט ער אין בעטראכט די אלע מעשיות וואָס זיין חבר האָט דערצעהלט.

שפּעטער חדוש׳ט זיך דער שטייער־צאָהלער, פון וואנען קען וויסען אזוי דער בעאמטער, אז ער האָט א טאָכטער חתונה געמאכט, (ער האָט דאָך קיינעם פון די שטייער־בעאמטע אויף דער חתונה גישט פערבעטען און אז ער האָט גע׳סלוק׳ט 5000 דאָלאר. ער ווייסט נעביך נישט, אז זיין אייגענער שכן אָדער חבר — אמת אז אונבעוואוסטן — האָט דעם פריץ אלס דערצעהלט.

אָט דאָס איז א בילד פון דעם צווייט־

טען מין אינפאָרמאַטאָרען, וועלכע מען טרעפט ליידער אויף יעדען שריט און טריט.

אזוי שטעלט זיך פאָר דער ענין פון די אזוי-גערופענע שטייער-אינפאָרמאַטאָרען און זאכקענער. מיר לאָזען אויס אזוי ארום די שטייער-מוסרים, וועלכע מסר'ן צוליב נקמה דעם סוחר, אינדוסטריעלער אָבער האַנדווערקער, אז ער מאַכט גרויסע געשעפטען. קויפט הייזער. אויף דעם אלעם האָט ער נישט קיין פאַטענט און אז ער צאָהלט פערהעלטניס-מעסיג א קליינעם שטייער אָדער גאָרנישט.

אָט די דאָזיגע פערשוינען זענען פון געמיינסטען סאָרט מוסרים און זייערע מסירה-בריף ווערען א סך מאָל אויפגענומען פון די שטייער-בעהערדען מיט גרויס פעראכטונג. די בעהערדען ווייסען, אז די דאָזיגע פערשוינען ווילען זיי מאַכען פאַר א ווערקצייג נוקם צו זיין זיך אָן זייערע געגנער. אָבער אין דער אמת'ן איז דער דער אינהאלט פון דער מסירה א גרויסער שקר און שטעלט נישט פאָר קיין איינציגען ווערט.

אזוי זעהען אויס די פאָרבערייטונגען צום אויסמעסטען דעם אומזאץ-שטייער. יעדענפאלס איז כדאי צו בעמערקען, אז די אלע איבענדערמאָנטע פאַלען פון האַנדלען אינפאָרמאציעס און מאַטעריאלען זענען פאָרגעקומען אין געזעץ פון אומזאץ-שטייער אין. אז די שטייער בעאַמטען טהון גאָרנישט לויט זייער ווילען, אָדער איבערצייגונג. די בעאַמטען מוזען די מאַטעריאַלען זאמלען און אויפ'ן גרונד פון די דאָזיגע מאַטעריאלען ברענגען זיי אויסגעארבייטע אנטראגען אויף די זיצונגען.

די מיטגלידער פון דער שטייער-קאָמיסיע דאַרפען אויספאָרשען, צי די אָנגעגעבענע מאַטעריאַלען פון רעפערענט זענען אין הסכם מיט די אקטען און זיי האָבען די פליכט צו נעמען אין בעטראכט אלע אומשטענדען איידער ויי טרעטען צו בעהאַנדלען דעם דאָזיגען אנטראג.

איבערהויפט היינט מוזען די מיטגלידער פון דער שטייער-קאָמיסיע עהרליך ארבייטען, ווייל נישט איין שטייער-אויסמאָס קען זיין א טויט-אורטייל אויף מאנכע שטייער-צאָהלער.

מיט ריקזיכט אויף דעם, וואָס מען הערט זעהר אָפט דאָס די מיטגלידער פון די שטייער-קאָמיסיעס קאָנען גאָרנישט בעהויפטען און האָבען קיין רעכט נישט עפעס אויפצוטוהן, אזוי וועלען מיר אין איינעם פון די קומענדיגע אַרטיקלען פאָרשטעלען די רעכט און פליכט פון די מיטגלידער פון די שטייער-קאָמיסיעס, יעדענפאלס קאָנען מיר שוין היינט אונזערע לעזער ערקלערען, איבֿריגענס שוין א אויסגעארבייטע מיינונג אז די שאצונגס קאָמיסיעס, אָדער זייערע מיטגלידער האָבען פולשטענדיג פערפיהרט, נישט ערפילענדיג די אויף זיך גענומענע אויפגאַבען און זיי זענען די הויפט-סבה פון די שטייער קריוודעס, פון וועלכע מען האָט אזויפיל אין פוילען,

מיר האָבען די טיעפסטע איבערצייגונג, אז די בעאמטע זאָלען אליין אָהן די מיטגלידער אויפמעסטען דעם שטייער. וואָלטען א סך קלאגעס בעזייטיגט געוואָרען. מיר וואָלטען מיט איינמאָל געקאָנט פטור ווערע די תשובה וועלכע מען הערט פון די בעאמטע:

— מיר זענען גאָרנישט שולדיג, אזוי האָבען געשאָצט די מיטגלידער פון די שטייער קאָמיסיעס. —

Od wielu lat już istniejące

Biuro Próśb TŁOMACZEŃ i PRZEPISYWAŃ

p. f. „PROLITEX"

RADOM, WAŁOWA 5, oficyna I-e piętro.

USKUTECZNIA

Podania, skargi, opozycje, apelacje w sprawach cywilnych, karnych, wojskowych i paszportowych oraz **rekursy do wszystkich urzędów państwowych i administracyjnych**

KORESPONDENCJA HANDLOWA

Umowy i punkt. przedrejentalne

בעקאַנטמאַכונג.

איך האָב דעם כבוד בעקאַנט צו מאַכען דאָס ג. פובליקום אין ראַדאָם, אז איך בעזיץ דעם גרעסטען אויסוואהל

פון די **נײַעסטע** און **מאָדערנסטע מוסטערען** פון יאָהר 1929,

צו מאהלען צימערען.

איך געם אויך-אָן אלערליי אַלעינע און צו לאַקירען קאָך-געשיר, ווי אויך מאָדערנע קעכלען. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט רעיעל און פינקטליך

ווענדט זיך צום **מאָליער שטעלמאַן**

געדענקט דעם אדרעס: **וואַלאָווא 28, שטעלמאַן.**

טראצקי און סטאלין

(סלאַווער פעליעטאָן.)

זאָגט מיר סיינער א בעקאַנטער יוד, ר' בונים: איהר ווייסט דאָך. איך בין גישט פון די גרויסע חסידים פון ר' טראָצקי'ן, ער איז א קנאַפער יהוס און שיינדיל פאַר יודען, סונדעסטוועגען איז פון סטאַלינ'ען זעהר און זעהר נישט שעהן, וואָס ער האָט איהם געכאַפט פאַר'ן קאָלנער און איהם משלח געווען! פע, מיאוסן ווי לאַנג איז דאָס געהערן, אז איהר זייט געווען קוצעניו-מוצעניו, אז איהר האָט זיך געביסען פון גרויס פריינדשאַפט די געזער און בשותפות געהאַלט איבערקעהרען די וועלט און אז היינט, אז איהר זייט א ביסעל קידער-ווידערדיג, אז איהר זייט מחולק אין עפעס א שאלה, איז דאַרף מען נעמען און כאַפען יענעם פאַר'ן קאָלנער און איהם פערטרייבען צו אלע רוחות?! גאָרנישט, ביי איך איז א חלוקי-דעות, איהר געהט זיך פונאַנדער אין עפעס א שאלה, נעמט מען זיך אָן פאַר די לאַצען, מען מישט אויף א ספר. מען האַמפערט זיך, ביז מען ווייזט אויף איינער דעם אנדערען. קענט איהר זיך אליין נישט צוזאמענרעדען, נעמט מען און מען פרעגט א צווייטען און א דר טען און מען הערט, וואָס לייטען זאָגען. אָבער נישט כאַפען יענעם פאַר דער פאַטילניצקי און מיט'ן פיס אין יענעמס אָרט..

א נייס, אז מענשען זענען אין עפעס מחולק! אונזערע תנאים און אמוראים האָבען כל ימיהם זיך געהאַמפערט איבער א דין, כל ימיהם זיך געהאַלטען פאַר די לאַצען און זיך געקריגט איבער א שאלה, נו, האָבען זיי איינער דעם אנדערן געכאַפט פאַר דער פאַטילניצע און פערשיקט אין טערקייז

„שור שנגח את הפרה". ביצה שנולדה ביום-טוב. „לימא מתניתין דלא כבן-ננס", במה מקנחין ובמה אין מקנחין"— האָט מען זיך געהאַמפערט, געשריגען: סטייטש, די משנה וועט נישט אויסקומען ווי בן ננס?—נו האָט מען געכאַפט בן ננסן און איהם ארויסגעשיקט, וואו דער שוואַרצער פעפער וואַקסט!

ניין. מען האָט אזוי לאַנג גערעדט. געהאַמפערט זיך, געשטריטען, ביז מען האָט געפונען א תשובה, און ווידער גוטע פריינד!

א נייס, אז מענשען שטימען נישט איין אין עפעס א שאלה, א נייס, אז מענשען זענען אין עפעס מחולק? — איז דאַרף מען זיך כאַפען פאַר די קאָלנערס און ארויסשרייבען איינער דעם אנדערן פון לאַנדז

איז דער תירוץ, אז דאָס איז אלץ ביי יודען! יודען. אז זיי אַמפערן זיך, זעהען זיי ווי נישט איז דורכצוקומען, ווענדעט מען זיך צו לייטען, לאָזט מען זיך איינע די אנדערע צו א דין-תורה, אָבער נישט. ווי סטאַלינקע. וואָס ווייסט נור פון „ידים ידי עשיו", — ביום נישט מסכים, כאַפט פאַר'ן קארג און פאַשאָל-וואָן!

פע, נישט שעהן, זאָג איך אייך, נישט לייטיש — עס איז אָ בזיון, א חרפה!

אצינד פערשטעהט איהר שוין, אז א גמרא האָבען מיר יודע: געקאָנט שאַפען ווארום זיי, אז זיי וואָלטען זיך צוקריגט צוליב „א ביצה שנולדה ביום-טוב" אָדער צוליב „במה מקנחין ובמה אין מקנחין". פאָלט מען זיך צוממיתט ביז בלוט און איינער דעם אנדערן פערשיקט אין טערקיי!

אָט אזוי האָט גע'טענהט צו מיר מיין גוטמוטיגער בעקאַנטער ר' בונים און איך האָב בכיון איבערגעגעבען אלע זיינע טענות, אפשר וועט טראָצקי זיך בעקענען מיט די דאָזיגע גערעכטע רייד און איינזעהן, מיט וועמען ער האָט זיך פערשלייערט און גע'חבר'ט, אפשר וועט טראָצקי עס בעגעמען, כל זמן עס איז נאָך נישט שפעט...

מ. ג.

פידלער-ווירטואז אלעקסאנדער קאנטאראוויטש

אין ראדאם. (פון אונזער ווארשאווער קארעספאנדענט).

איהר וועט אין גיכען האבען אנ'אנגעזעהענעם גאסט, דאס איז דער בעריהמטער יודישער פידעל-ווירטואז אלעקסאנדער קאנטאראוויטש.

כ'גלויב, אז יעדער פון אייך וואס האט נאר נישט פיינד קיין מוזיק דארף געדענקען דעם דאזיגען נאמען, ווארום פראפ. אלעקסאנדער קאנטאראוויטש איז גענוג פאפולער און בעליבט.

נאר טאמער געדענקט איהר נישט, טאמער ווייסט איהר נישט, וויל איך איהם אייך פארשטעלען:

פראפ. קאנטאראוויטש איז א קינד פון ווילנא. א הייסער נאציאנאלער יוד, וואס האט ליב יודישקייט ווי זיין גאנץ לעבען. אינגאנצען איז ער איצט אלט קוים 30 יאהר, ▮ שענער שלאנקער ברונעט מיט פעך-שווארצע אויגען מיט א זיסען שמייכעל אויף די ליפען און מיט א טייער יודיש הארץ.

נאך אלס קינד איז קאנטאראוויטש געווארען בעריהמט אין דער גאנצער געגענד ארום ווילנע און מען האט איהם צוגעזאגט א גלענצענדער צוקונפט. נאכהער איז קאנטאראוויטש געפאהרען אין דער וועלט שטודירען. צוערשט האט ער זיך געלערענט שפילען ביים וועלט-בעריהמטען פידלער סיבא (אין פראנקרייך) און איז געווען סיבא'ס בעסטער שילער. נאכהער איז קאנטאראוויטש אריינגעטרעטען אין בערלינער קאנסערוואטאריע און געענדיגט דעם ווירטואז-קורס מיט א גאלדענעם מעדאל.

דאן האט קאנטאראוויטש אנגעהויבען בעטרעטען די וועלט-עסטראדעס. צוערשט איז ער אויפגעטרעטען מיט א ריי קאנצערטען אין בערלין, מינכען, פראנקפורט, וויען, פראג א. אנד. איבעראל איז ער בעגעגענט געווארען מיט א שטורמישען ערפאלג און דאס האט איהם געגעבען די מעגליכקייט ער זאל איינגעלאדען ווערען אין די אייראפעאישע הויפט-שטעדט.

קאנטאראוויטש האט מיט גרויס ערפאלג געשפילט אין פאריז, בארדא, לאנדאן, בריסעל, אנטווערפען, שווייץ, ליסאבאן, פארטוגאל און אין פיל אנדערע.

דאס אפשט ארומרייזען אין דעם יונגען קינסטלער נמאס געווארען, איהם האט זיך פערבענקט נאך זיין היימאטשטאדט ווילנע, האט ער נישט געפאלגט די עצה צו פאהרען יין אמעריקא, און איז אריינגעפאהרען קיין ווילנע.

גלייך איז דער יונגער קינסטלער נאמינירט געווארען אלס פראפעסאר פון ווילנער קאנסערוואטאריע און גלייכצייטיג דער מוזיק-דירעקטאר פון דער ווילנער ראדיא-סטאציע.

פאר דער צייט האט קאנטאראוויטש, וועלכער איז גלייכצייטיג אויך א קאמפאזיטאר, געשאפען זעהר פיל פידעלקאנצערטען געשטיצט אויף אלטע יודישע און חסידישע מעלאדיעס, ווי ווייט די דאזיגע שאפונגען האבען א ווערט, איז גענוג צו דערמאנען, אז דער וועלטבערימטער פידעל-ווירטואז קרייזלער שפילט אייניגע שאפונגען אויף זיינע קאנצערטען.

מיט עטליכע וואכען צוריק איז קאנטאראוויטש איינגעלאדען געווארען דורך דער ווארשאווער פילהארמאניע אויף עטליכע קאנצערטען. געשפילט האט קאנטאראוויטש 2 מאל אין פילהארמאניע און 3 מאל אין קאנסערוואטאריע און געהאט א ריזען ערפאלג. די גאנצע פוילישע פרעסע, אפילו די אנטיסעמיטישע האבען געשריבען אויף איהם, אז ער קען זיך פערגלייכען מיט חוברמאנען און מיט נאך אזעלכע פידעל-גאונים.

ערשט מיט 2 וואכען צוריק האט די דירעקציע פון דער ווארשאווער אפערע איינגעלאדען קאנטאראוויטש'ן אלס קאנצערט-מייסטער מיט א שטענדיגע פענסיע פון 3 טויזענד זל. מאנאטליך. די דירעקציע האט אבער איהם געגעבען אנצוגעהערען, אז זיין יודישקייט שטערט איהם א ביסעל אין דער קאריערע... פערשטעהט זיך, אז קאנטאראוויטש האט גלייך רעזיגנירט פונ'ם דאזיגען פאסטען.

איצטער איז די זאך אזוי:

די ווארשאווער מוזיק-געזעלשאפט אויפ'ן נאמען פון שאפען, האט געעפענט, ווי בעקאנט, א פיליע אין ראדאם. ביז איצט ארבייט די שולע זעהר גוט און פערמאגט 2 קורסען: אנ'אנפאנגס און א מיטעלען. איצטער האט די מוזיק-געזעלשאפט בעשלאסען צו עפענען אין ראדאם אויך א העכערען פידעל-קורס, אבער וועמען בעשטימט מען אלס דעם פאסענדען פראפעסאר?

האט מען זיך געווענדעט צו קאנטאראוויטש'ען ער זאל ווערען הויפט-פראפעסאר אין דער ראדאמער מוזיק-שולע אויפ'ן נאמען פון שאפען און קאנטאראוויטש האט מסכים געווען אנצונעהמען דעם דאזיגען פאסטען.

עס איז גאנץ מעגליך, אז בעת די דאזיגע קארעספאנדענץ מיינע וועט געדרוקט זיין אין „ראדאמער-קעלצער לעבען" וועט שוין דער דאזיגער בעריהמטער פידעל-ווירטואז זיך געפונען אין ראדאם, דעריבער וויל איך בלויז בעמערקען, אז די ראדאמער יונגע פידלער, וואס לעכצען זיך צו פערפאלקאמען, האבען ממש א גליק, וואס קאנטאראוויטש קומט צו זיי.

ווארום קאנטאראוויטש איז אויסער ווירטואז, אויך איינער פון די גרעסטע פידעל-פעדאגאגען. אלענפאלס האט ראדאם ביז איצט נאך אזעלכען נישט געזעהן.

און פארשטעלענדיג איהם פאר דער ראדאמער יודישער געזעלשאפט. איז צו האפען, אז דער דאזיגער יונגער אמת יודישער קינסטלער און גלייכצייטיג הויפט-פראפעסאר פון דער ראדאמער מוזיק-שולע, וועט מיט ברייטע ארעמס אויפגענומען ווערען פון דער ראדאמער יודישער געזעלשאפט.

ווארשא **א. לערמאן.**

ארקעסטער-רינג

פון „ברית-טרומפעלדאר" *)

אונטער'ן פראטעקטאראט פון די ה"ה:

דיר. אינזש. רוסאק, י. פרענקעל, י. לעשטש.

ריישער אברהם גיעט 30 זל.
רופט ארויס: אליעזר גאטליעב פיאסקי 26 פייוועל שיינבוים — פאדוואלנא 5.

ווארשאוער שמואל גיעט 20 זל.
רופט ארויס: מ. י. וויינמאן-זגאדנא 9, מ. שאפיר-זגאדנא 7, שמואל לעסלאו - לובלינער 25, יהודה זילבער — געג. פערטר. פון „אמאדא".

ווארשאווער יצחק גיעט 25 זל.
רופט ארויס: שמואל קירשענבלאט—ווארשאווסקא 6. יחיאל האמערמעססינג—זאווירציע. בעלא ראזענבלאט — ספאצעראווא 22, משה פרידמאן — וואלאווא 11, גיטמאן ראקאטש — וויטאלדא 11, שוועסטערן אייזענמאן—ווארשאווסקא 11, אנשעל האלץ — לובלינער 21.

סאבעלמאן זעליג גיעט 10 זל.
רופט ארויס: חיים פייפער — סאזיעניעצקא, חיים פרידמאן — ספאצעראווא 8, גאדיל קופערבערג—קאזיעניעצקא 4, משה ראצימארא—לובלינער 1, קאפעל פעלדמאן—וויטאלדא 8 מאיר בירענבוים — באסעינא 8.

דאנציגער שמואל גיעט 10 זל.
רופט ארויס: אפרים פרזעדנאוועק—ווארשאווסקא 8, מאיר רובינשטיין—לובלינער 30, דוד קאסאי — קאזיעניעצקא 25, אברהם ראזנבערג—רווניסקא 21, יחיאל קירשענבוים—נאוואגראדזקא 22, שמואל פרידמאן—ווארשאווסקא 21.

ווייסבארד יצחק גיעט 7 זל.
רופט ארויס: אברהם סאלבע — לובלינער 23, אלימלך פישמאן — לובלינער 25, אברהם באקמאן — לובלינער 9.

חייט שלמה גיעט 10 זל.
רופט ארויס: שלמה האנדעלסמאן—וויסאקא 39, יוסף בליכער — לובלינער 28, ישראל לעסלאו — דאלנא 5, מנחם חייט — לובלינער 25, יצחק פורמאן — באסעינא, שמואל סענאטאר — לובלינער 28.

ראקאש לייב גיעט 10 זל.
רופט ארויס: לייב ווייסמאן — ווארשאווסקא 9. מאיר וויינטראוב — סט. קראקאווסקא 5, שמואל גוטמאן—לובלינער 5.

גאלדבערג לייביש גיעט 5 זל.
רופט ארויס: שמואל בייטלער — וואעל 29, שמשון מאכאראווסקי—ספאצעראווא 16, וואחע שרעק — מאלא 7, אברהם ראטענבערג — מלעצנא 5.

בערמאן אברהם גיעט 5 זל.
רופט ארויס: יצחק מידלער — מאניושקי 10, נח בילאנדאו, — דווינסקא 23, פייוועל צוקער — לובלינער 11, צבי דאנציגער — פיאסקי 14, יחיאל דאנציגער — סקארישעווסקא 20, לייב צוקער — דלוגא 11.

דוד קאסאי גיעט 10 זל.
רופט ארויס: סאלא רובינשטיין — גיערימשעווסקא 4, פ. גאלדפארב — לובלינער 3, ארא לף קורץ — ווארשאווסקא 6, וויטאלד מענזשניצקי-רעד. „אפיניא", מיכאל האפענהיים-

וואס הערט זיך אין ראדאם.

ענטדעקט דעם מערדער פונ'ם ראדאמער יובילער ישראל טיטעלמאן

דעם מערדער האט מען געכאפט אין ווארשא אין א גניבה'שע נעסט.

די ראדאמער איינוואוינער געדענקען נאך גוט דעם שוידערליכען מארד, וואס איז דעם פאריגען זומער אויסגעפיהרט געווארען איבער דעם יובילער ישראל טיטעלמאן, א איידעם פון היגען אנגעזעהענעם יודישן בירגער גאלדפיין.

דער מארד, ווי מיר געדענקען, איז אויסגעפיהרט געווארען אווענד-צו אין סאמע צענטער פון שטאדט (לובלינער 25). אין דער וואהנונג פון ערמארדעטען זענען די באנדיטען געוועזען בעהאלטען פון מיטען טאג און דארט געפשאטעוועט אויף זייער קרבן. ישראל טיטעלמאן איז פון די רוצחישע אויסוואורפען דערשטיקט געווארען אויף אנ'אכזריות'דיגען אופן, אין א צייט, ווען די בעוועגונג אין הויף און פון די שפאצירענדע אויפ'ן טראטואר פון זעלבען הויז איז געוועזען א לעבהאפטע.

נאכ'ן מארד איז פון די באנדיטען נישט געבליבען קיין שפור, אבער די פאליציי האט זייט דאמאלס נישט אויפגעהערט נאכצופארשען די טריט פון די מערדער מיט דער וואכזאמסטער אויפמערקזאמקייט. די ראדאמער פאליציי האט זיך תיכף געשטעלט אין פערבינדונג מיט אלע פאליציי-ארגאנען אין גאנצען לאנד מיט'ן צוועק פאר יעדען פרייז צו ענטדעקען די אויספיהרער פון גרויזאמען מארד.

היינטיגע וואך האבען אגענטען פון דער גנבים-בריגאדע ביים ווארשאווער אויספארשונג'ס-אמט געמאכט אנ'אבלאווע אויף אלע מלינעס און גניבה'שע נארעס. אין דער „מלינה" אויף מילא האבען זיי געכאפט צוויי געפעהרליכע גנבים: ישראל געווערץ און ישעיה צאלע. פאליציי האט שוין א לענגערע צייט ארומגעזוכט די דאזיגע „העכט" פאר א גניבה אין סטאשעס-זענגראווסקי ביידע זענען נאך דער גניבה ארעסטירט געווארען, אבער זיי זענען אנטלאפען פון טורמע. געווערץ האט נאך בעוויזען פאר דער צייט פון זיין פרייהייט צו ערמארדען אין ראדאם, בעת אנ'אנפאל איבער'ן היגען יובילער ישראל טיטעלמאן.

געווערץ איז גלייך ארעסטירט געווארען, און ווי מ'הערט, זאל מען איהם ברענגען קיין ראדאם, דא, וואו ער האט אויסגעפיהרט דעם שרעקליכען מארד, מחמת די ראדאמער פאליציי וויל איהם פארשען, ווער נאך ס'האט איהם געהאלפען אין זיין פערברעכערישער ארבייט. פאר דער פאליציי איז נאך אויפפאלענד דער פאקט, ווי אזוי געווערץ אלס פרעמדער האט בעוויזען אזוי שנעל גענוי זיך צו דערוויסען, ווער ישראל טיטעלמאן איז, וואו ער וואהנט און ווען ער איז נישטא אין וואהנונג, ער זאל זיך קאנען דארט פריהער אויסבעהאלטען. די היגע פאליציי וויל דעריבער פעסטשטעלען, צי געווערץ האט גמאהל נישט געהאט א קאנטאקט מיט ראדאמער פערברעכערישע עלעמענטען, וועלכע זאלען האבען א חלק אין אנפאל.

אין שטאדט שמועסט מען, אז ס'איז מעגליך, אז דער מערדער זאל גע'משפט ווערען דורכ'ן ראדאמער געריכט.

פאר נישט אויפהענגען די פארשריפטען פון די האנדעלס-שעה'ן דראהט א שטראף.

דער סוחרים-פעראיין בעט מיטצוטיילען:

לויט א פעראָרדנונג פון היגען סטאראסטא מוזען אונבעדינגט אין אלע געשעפטען זיין אויפגעהאנגען אויף אנ'אנגעזעהענעם ארט די פארשריפטען פון די האנדעלס-שעה'ען ווען דער בעטרעפענדער האנדעל'ס-לאקאל דארף געעפענט, אדער פערמאכט ווערען.

קירצליך וועט פאליציי מאכען א אינספעקציע אין אלע ראדאמער געשעפטען און פאר נישט צופאסען זיך צו דער אויבענדערמאנטער פעראָרדנונג וועט מען ווערען שטרענג בעשטראפט.

• • •

קומענדיגען זונטאג דעם 17 7 אווענד קומט פאר אין סוחרים-פעראיין א אויסערגעוועהנליכע מיטגלידער-פערזאמלונג.

אויפ'ן טאג-ארדנונג געפינט זיך דער פונקט וועגען ענדערען דעם פאראגראף 23 פון סטאטוט.

אונטער'ן פערדאכט פון פערשפרייטען פאלשע 50 גראשענס

זיינען ארעסטירט געווארען דריי היגע יודישע איינוואוינער.

אויפ'ן יאריד אין יעדלינסק דעם פאריגען דינסטאג האט א קריסטליך מיידעל איינגעקויפט פערשידענע פראדוקטען, בעצאהלענדיג פאר די געקויפטע זאכען מעהרסטענטייל מיט דראבנע געלד. איין פויערטע, איבערצעהלענדיג דאס געלד האט פעבראקירט עטליכע 50-ער גראשענס און פארגעווארפען דעם מיידעל, אז זי וויל איהר איינשלייערען פאלשע מטבעות. צו דעם האבען זיך צוגעהערט די ארומיגע פויערישע שכנ'טעס, ביי וועמען דאס מיידעל האט אויך פריהער געקויפט און אלע האבען נאכ'ן בודק זיין זייער פדיון אויפגעהויבען א געוואלד, אז מ'האט זיי אבגענארט מיט פאלש געלד. ס'איז אנגעקומען א פאליציאנט, וועלכער האט דאס מיידעל אבגעפיהרט אויפ'ן פאליציי-פאסטערונעק, וואו דאס מיידעל האט דערצעהלט, אז נישט לאנג האט זי געדינט ביי א ראדאמער יודישען בעקער לייזער בארענשטיין (שוהלגאס) פון וואנען זי האט מיטגענומען בשעת'ן פערלאזען די שטעל די דאזיגע פאלשע 50-ער גראשענס.

צומארגענס מיטוואך האבען היגע פאליציי-אגענטען דורכגעפיהרט א רעוויזיע ביי בארענשטיין אין וואהנונג, וואו זיי האבען געפונען 20 שטיק פאלשע 50-ער גראשענס. בארענשטיין מיט זיין פרוי רחל און איהר שוועסטער שיינדעל זילבער זענען ארעסטירט און איבערגעגעבען געווארען צום אויספארשונג'ס-אמט.

ווי אזוי האט אויסגעזעהען די קויהלען-אקציע פון די „עזרה"

די קוילען אקציע איז שוין דורך „עזרה" געווארען ליקווידירט. קיין ענטגילטיגער אבשלוס פון רעכנונג איז נאך נישט געמאכט געווארען. א גענויער אברעכנונג וועט ווערען געדרוקט אין די נאהנטסטע טעג אין „ראדאמער קעלצער לעבען". לעת עתה שטעלט זיך פאר, אז פון דער אקציע האבען גענאסען בערך צוועלף הונדערט פאמיליעס.

פיל שוועריגקייטען האט היי-יאהר געהאט „עזרה" אויסצושטיין ביים א דורכפיהרען די קוילען-אקציע. קודם כל פון מתחילת אן האט זי בעגעגענט שוועריגקייטען מצד די קוילען-הענדלער די טענדענץ אויף קוילען איז געוועזען פון טאג צו טאג א פעסטערע און ביי אזעלכע פאלען איז שוין בעוואוסט ווי אזוי ס'זעהט אויס. אזוי למשל האט מען געהאט געקויפט קוילען ביים ה' סטאשעווסקי מענדעל. אינהאבער פון קוילען-סקלאד אויף זגאדנע (ווי בעוואוסט האט מען אויף די קוויטלעך וועלכע זענען געווארען דעם נויטבעדערפטיגען צוגעשיקט אהיים איז געוועזען אנגעוויזען אין וועלכען סקלאד ער קאן די קוילען בעקומען – אין נאהנטסטען סקלאד ווי דער בעדערפענדער האט געוואוינט) און אויף דעם סמך האט מען ארויסגעשיקט קוויטלעך, אין סוף גאר האט דער אויבענדערמאנטער די קוילען נישט אבגעליפערט. ער האט אלץ אינאיינעם אבגעשיקט פון איין טאג אויפ'ן צווייטען ביז דער דוחק אין קוילען האט זיך געלאזט גוט פיהלען, איז נישט געוועזען קיין אנדערער אויסוועג ווי בעצאהלען א סאך טייערער אין ביי [illegible] שוועריגקייטען.

נאך ערגער און נישט עטישער איז אויך בעגאנגען דער בעקאנטער קוילען-הורטאוניק ה' נאדימבערסקי זינדעל אסאך שפענדער'ס האבען געגעבען קוויטלעך צום זעלבען ער זאל אויף זייער רעכנונג ארויסגעבען קויהלען און ס'איז גענוג צו זאגען, אז נאך צוויי חדשים-צייט האט ער ערשט אין די לעצטע טעג פון דער פאריגער וואך

ארקעסטער-רינג (המשך פון זייט 5)

ספאצעראווא 10, מאטעק קארמאן —
ווארשאווסקא 17, פרץ קאץ —
לובלינער 85, פישעל פישמאן —
זגאדנא 8.

לובלינער 33, אלי' קארמאן —
רוויינסקא 4, י. מ. באנקיער —
דלוגא b. 12 d., י. וויינבערג —
דלוגא 14.

ראזענבערג אברהם גיעט 01 זל.

רופט ארויס: טאלא טענענבוים —
פאריאצקא 2, וואלף האמערשטיין —
פילסודסקי 16, שמעון בלאטט —
לובלינער 30, וויקטאר צמח —

*) די ארויסגערופענע זענען נישט פערפליכטעט צו ענטפערען מיט די זעלבע סומעס פון די ארויסרופער זיי קענען ענטפערען לויט זייער איינזעהן.

צוריק אָפּגעגעבן די זעלבע קוויטלעך און ס'איז זיך לייכט פאַרצושטעלן, אז נאָך אזא צייט מוז מען ערשט אויפסניי אָנהייבן איינקאַסירען ביי די זעלבע דאָס געלד, ס'איז זעהר שווער און ס'איז אויך פריקרע. פערשידען קאָן דאָס ווערען אויסגעטייטש און אויסער דעם דער פערלוסט וואס מ'האָט געמוזט קויפען קוילען און צאָהלען פיל טייערער. פאר אזא האנדלונג לגבי אַ געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציע איז געוויס ווערט דעם שאַרפסטען פאַרוואורף.

א חוץ דעם איז געווען קלימאטישע סיבות. די שטאַרקע פרעסט, איבער דעם מאקי האָט מען געמוזט אויפסניי אָנהויבען ארויסגעבען קוילען א סאַך האָט מען נאָך אמאָל געגעבען און בכלל נישט געמאַכט קיין שוועריגקייטען ביים בעקומען. דאָס זעלבע איז אויך געווען מיט'ן מאַנגעל אין קוילען, פונדעסטוועגען ווען אפילו גבירים האָבען קיין קוילען נישט געהאַט האָט „עזרה" יאָ ארויסגעגעבען קוילען א דאנק פערעדענע אינטערווענצען און אין ס"ה איז די גאנצע אקציע געווען א צופרידענשטעלענדע.

פערוואלטונג פון דיר געזעל.

„עזרה" אין ראדאָם.

די זיצונג פון שטאדט-ראט

היינטיגען דינסטאג איז פאָרגעקומען א זיצונג אין שטאָדט-ראט. דער טאָגארדנונג איז אויסגעפולט געווען מיט א רייהע וויכטיגע פונקטען. ביים פאָרלייענען די מאגיסטראט-קאָמוניקאטען דערוויסט מען זיך, אז די אלמנה פון פערשטאָרבענעם פרעזעס פון האנדווערקערקלוב. האָט זיך. נאָך א אָפּזאָג פון היגען מאגיסטראַט, געווענדעט צום ה' וואָיעוואָדע קיין קעלץ און צום אינער'ןמיניסטעריום וועגען אויסצאָהלען א געוויסע גראטיפיקאציע נאָך איהר פערשטאָרבענעם מאן, וועלכער איז געווען וויצע-פרעזעס פון שטאָדט-ראט און געארבייט פיל יאָהרען לטובת דער שטאָט. אזוי ווי זי געפינט זיך אין אַ טרויריגע מאטעריעלע לאָגע, בעט זי דעריבער אַן'איינמאָליגע פערגיטיגונג.

וויצע-פרעזעס קאָטליאַר ערקלערט אין נאָמען פון די יודישע ראַטמענער אז זיי וועלען וועגען דער פראגע אריינטראָגען נאָך אויף דער היינטיגער זיצונג א דרינגענדען פאָרשלאָג

דאן ווערען פעסטגעשטעלט די פרייזען פון גאז-בעניצונג. ס'ווערט ארויסגערוקט דער פאָרשלאָג פון מאַגיסטראָט, אז פון איין מעטער קוביק ביז 50 מעטער גאז-ענערגיע קאָסט 30 גראָשען. פון 50 ביז 100—28 גראָשען; פון 100 ביז 300—26 גר. העכער ווי 300—24 גר. פאר אינדוסטריעלער איז חל דער אינדיווידועלער אָבמאך.

ביים בעטראכטען דעם פונקט וועגען בעשטימען א פאָרזיצענדער אין דער דיסציפלינאר-קאָמיסיע אין מאָגיסטראט נעמט א וואָרט ראטמאן גאָיעוויטש (ענדעציע) און זאָגט. אַז אין צוזאמענהאנג מיט'ן פערלאָזען דעם אמט פון פאָריגען פאָרזיצענדער אין דער קאָמיסיע ריכטער וויקערא און נאָכדעם ווי דער מאָגיסטראט שטעלט ארויס די קאנדידאטור פון אדוו. שטשאווינסקי, וויל ער בעקענען דעם שטאָדט-ראט מיט די סבות, צוליב וועלכע ריכטער וויקערא איז אָבגעטרעטען. ראטמאָן גאָיעוויטש לייענט פאָר אַ שריפטליכע ערקלערונג פון ריכטער וויקערא, וועלכע איז פול מיט קריטיק און פאָרוואורפען אויפ'ן אדרעס פון פרעזידענט ה' גזשעטשנאראָווסקי. אין בריעף ווערט געזאָגט, אז ריכטער וויקערא אלס פאָרזיצענדער פון דער קאָמיסיע איז געזעסען אויף אַ זיצונג, וואָרטענדיג גאַנצע צוויי שעה אויפ'ן פרעזידענט, וועלכער איז נישט געקומען און אפילו נישט געפונען פאר נויטיג צו מעלדען, אז ער וועט נישט קומען, אדער די סבה פאַר וואָס ער איז נישט געקומען. נעמענדיג אין אכט דעם אומשטאנד ווען דאָס זעלבע פּאַסירט מיט אַ אונטערגעוואָרפענעם בעאמטען, וועלכער וואָלט זיך אזוי אויפגעפיהרט לגבי זיין העכסטען אנפיהרער דעם פרעזידענט, וואָלט איהם דער פרעזידענט געוויס געמאַכט דעם שטרענגסטען פאַרהאַירף. פאַר ריכטער וויקערא איז דאָס אָבער געווען נישט מעגליך, מחמת אין דעם פאָל איז דער וואָס האָט ארויסגעוויזען אזא גרינגשעצונג נישט קיין אנדערער ווי דער פרעזידענט, לגבי וועמען ער איז, צוליב זיין העכסטע שטעלונג אין מאָגיסטראט. נישט ביכולת צו רעאגירען געגען דעם. איז היות ער האָט געאַרבייט אין דער קאָמיסיע אהן שום שכר, נאָר לטובת דער געזעלשאפט און דער פרעזידענט איז אַ בעצאָהלטער בעאמטער און ערלויבט זיך אויף אַזאַ גרינגשעצונג-וואַרפט ער דעם מאנדאָט. ווייטער וואָס שייך צו וועלען בעשטימען אויף דעם אָמט אדוו. שטשאווינסקי, ערקלערט גאָיעוויטש, אז ער איז בעפולמעכטיגט פון אַדוו. שטשאווינסקי מיטצוטיילען, אַז צוליב דעם, וואָס דער מאגיסטראָט האָט זיך פריהער נישט פערשטענדיגט מיט איהם וועגען ארויסשטעלען זיין קאנדידאטור און אויך איבער די אומשטענדען צוליב וועלכע ריכטער וויקערא לייגט דעם מאנדאט — ענטזאגט ער זיך פון אזא כבוד. גאיצוויטש רופט דאן אויס מיט פאטאָס, אז די ראדאָמער אדוואָקאטען געהען נאָך נישט אין די וועגען פון די ראדאָמער דאָקטוירים...

דער ענטפער פון פרעזידענט גזשעטשנאראָווסקי איז געווען אַ שאַרפער. בנוגע זיין נישט קומען אויף דער זיצונג לאָזט ער דאָס איבער דעם פעקרעטאר פון שטאָדט-ראט, וועלכער קאָן ערקלערען די אורזאך דערפון און אויף ווי ווייט ער איז דאַן געווען פערנומען. וואָס אנבעלאַנגט די גרויסע אחדות פון די ראדאָמער אַדוואָקאָטען, וואָס עס ריהמט אזוי ראָטמאן גאָיעוויטש, ערקלערט קאָטעגאָריש דער פרעזידענט. אַז צווישען די היגע יוריסטען איז שוין פערהאָנען ארבייטסלאָזיגקייט...

די ענטפער-רעדע ווערט פון דער גאַלעריע בעגלייט מיט שטאָרקע אפּלאָדיסמענטען.

דער פאָרשלאָג, אַז די וועקסלען אויף א סומע 9800 זל. פאַר'ן „קאָמיטעט וואָיעוואודסקע ספולעטשנע" זאָל דער מאגיסטראט זשירירען ווערט איינשטימיג אָנגענומען.

אויפ'ן אָרט פון וויצע-פרעזעס אין שטאָדט ראט. האנק, וועלכער האָט צוליב זיין אָברייזען פערלאָזט זיין אמט, ווערט געוועהלט ראטמאָן קאָרבאָווסקי (פ. פ. ס.)

דער אריינגעטראָגענער דרינגענדער פאָרשלאָג פון די יודישע ראָטמענער וועגען אויסצאָהלען אַן'איינמאָליגע גראָטיפיקאציע פון 500 זל. דער אָלמנה בריליאַנט, ווערט רעפערירט דורכ'ן ראָטמאַן קאָטליאַר, וועלכער זאָגט, אַז דער פערשטאָרבענער פרעזעס בריליאנט האָט געהערט צו דעם לאָגער, וועלכען ער רעפרעזענטירט, ס'הייסט דער האַנדווערקער-כלל. איבערוואָהל די יודישע האַנדווערקער-מאסע בעשטעהט פון 40% פון דער אַלגעמיינער יודישער בעפעלקערונג און ס'איז איהם א חרפה ארויסצוריקען אויפ'ן פארום פון שטאָדט-ראָט אזא פאדערונג, וועלכע וואָלט געברויכט אייננעמליך געלעזט ווערען דורך די האַנדווערקער גופא, דאָך נעמענדיג אין אַכט, דאָס צוליב דעם לעצטענס הערשענדען קריזיס זענען די יודישע האגדווערקער אזוי פעראָרימט און מאָטעריעל רואינירט, איז ער געצווינגען צו בעטען דעם שטאָדט-ראט מיטצוציהלען די בעזונדער'ס טרויריגע לאָגע פון דער אַלמנה, חאָטש דערצו איז נישטאָ קיין יורידישער גרונד, אָבער נעמענדיג אין אַכט די גרויסע לייסטונגען פון פערשטאָרבענעם האנדווערקער-פרעזעס בריליאנט נישט בלויז פאר יודען, און בפרט ווען די ענטפערס פון ה' וואָיעוואָדא און מיניסטעריום זאָגען זיך נישט ארויס דאָגעגען, נאר זיי ווייזען אָן, אז דער מאגיסטראָט קאָן דאָס ערלעדיגען—צוליב דעם אָלעם קאָן דער שטאָדט-ראט די ביטע בעריקזיכטיגען,

אין רעזולטאָט פון דער אָבשטימונג האָבען געשטימט פאר, אלע יודען, אַ טייל פון פ. פ. ס. און א טייל צוזאמען מיט אלע רעכטע האָבען זיך אָבגעהאַלטען. די גראטיפיקאָציע פון 500 זל. איז אלזאָ איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען.

צום סוף איז לאָנג דעבאָטירט געוואָרען איבער; פרייען פאָרשלאָג פון מאגיסטראט צו אקצעפטירען א נייע טראנזאקציע פון 6 שטאָדטישע אויטאָבוסען אויף א סומע פון 31 טויזענד דאָלאר פון דער דייטשער פירמע „הערמאָן מייער".

ביי דעם פאָרשלאָג זענען די רעכטע שוין נישט געווען. זיי האָבען פריהער פערלאָזט די זיצונג, ערקלערענדיג, אז אין די נייע וואהלען פון אַ וויצע-פרעזעס א. ז. וו. נעמען זיי נישט קיין אנטייל. ס'איז נאָר פאָרגעלענט געוואָרען א פראָטעסט פון ראטמאָן אדוו ביאָלסקי, (רעכטע) וועלכער זאָגט זיך ארויס געגען קויפען ביי א דייטשער פירמע.

אינזש. שטשעפאנסקי מאָטיווירט פאר וואָס מ'האָט געקויפט ביי אַ דייטשער פירמע. ראָטמאָן רעיענט ראָגוסקי ווי אויך ראָטמאָן קאָטליאר זענען פאר אָבלעגען דעם פאָרשלאָג, ראָטמאָן מאָרק פינקעלשטיין האָלט, אז מ'ברויך דעם פאָרשלאג יאָ אָננעמען, שטיצענדיג זיך אויף די זאַכליכע אָנווייזונגען פון אינזש. שטשעפאנסקי. ראָטמאָן פרענקעל, איז פאר אָבלעגען און, אז די פינאנץ-קאָמיסיע זאָל זיך ארויסזאָגען איהר מיינונג.

די פראָגע וועגען אקצעפטירען די קניה צוזאָמען מיט אנדערע פראגען ווי דער בודושעט פארן 1929/30 יאָהר א. א. ווערען אָבגעלעגט אויף דער נעכסטער זיצונג, וועלבע וועט פאָרקומען היינטיגען שבת-צו-נאכט.

לארושיה של חברתנו מרת אסתר בראווער (רדום)
עם מר שמעון האלבערסבערג (לובלין)
הננו מברכים אותם בכל טוב ושיזכו לבנות את ביתם על הרי יהודה וירושלים.
אברהם ריישער
יענטע ריישער.

א הארציגען מזל-טוב ווינשען מיר דעם ה׳ חיים בראווער און זיין פרוי
צו דער פערלאָבונג פון זייער ליבע טאָכטער
אסתר מיט ה׳ שמעון האלבערסבערג
דעם יונגען פּאָרל א גליקליכע צוקונפט.
פאמיליע פינקלער רוזשינסקא 15

א אויסגעצייכענטער מיטעל געגען דער גריפּע!

TRADE MARK

אלע דאקטוירים בעשטעטיגען אז
„כרמל"-וויין און קאניאק
איז זעהר א גוטער מיטעל געגען דער גריפּע!

Najserdeczniejsze słowa podzięki za szczęśliwie przeprowadzoną operację nad MATKĄ naszą p.p. LEKARZOM w szczególności p. D"r KOŁODNEROWI oraz personelowi Szpitala Starozakonnych za troskliwą opiekę

składają *Szyfmanówne* Radom

בצער עמק אני משתתף באבלם הכבד
של חברי הנכבד
פרופ. פ. מושקטבלימה
ובתו העדינה מרת שושנה לרגלי
אסונם בהלקח מהם אשתו ואמה הצנועה
מרים נ"ע
בעבודתם הפוריה לטובת עמנו ימצאו
צרי נחם. ל. מילמן

Panu PELTYNOWI MUSZKATBLÜTHOWI i Rodzinie wyrażam moje szczere współczucie i żal.
Jednocześnie dla uczczenia pamięci nieodżałowanej zacnej osoby

b. p. Marji Muszkatblüthowej,

składam Zł. 30—na „T-wo Niesienia Pomocy Biednym Położnicom" w Radomiu, gdzie pracowała przez szereg lat z ukochaną żoną moją b. p. KAROLINĄ

SAMUEL ADLER.

אין נאָמען פון אלע מתפללים פון דער שוהל „כנסת-ישראל" דריקען מ ר
אויס דעם טיפסטן מיטגעפיל דעם חשוב׳ן פראָפ. פ. מושקאטבליט
צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון זיין געשעצטער און אונפערגעסליכע פרוי
מרים נ״ע.
המקום ינחם אותו בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
די גבאים.

Głęboko dotknięci śmiercią niezapomnianej

B. P.

Marji MUSZKATBLÜTHOWEJ

wyrażamy Rodzinie nasze szczere współczucie

Maurycowie Hammerstein

כוס תנחומים אני מגיש לידידי ר׳ פלטיאל מושקטבליט
על שברו הגדול למות עליו אשתו
מרים נ"ע
המקום ינחם אותו בתוך שאר אצ"וי.
הרב ישעיה ולאטניס.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשוב׳ען מיטארבייטער
פראָפ. פ. מושקאטבליט
צוליב׳ן טוידט פון זיין געשעצטער פרוי
מרים
רעדאקציע „ראדאמער-קעלצער לעבען".
אין ראדאם.

Teatr „ROZMAITOŚCI" w Radomiu

W sobotę d. 16 Marca

Tylko 1 raz wystąpi czarująca rzeźbiarka słowa KRÓLOWA MODY na rok 1929 r.

MARJA BALCERKIEWICZÓWNA

w doskonałej sztuce p. t. DAR PORANKU

Komedja w 3-ch aktach.

Sztuka ta była grana na scenie teatru „Letniego" w Warsz. przeszło 300 razy

---

Teatr „ROZMAITOŚCI" w Radomiu

W niedzielę dnia 17-go Marca

Tylko 1 raz wystąpi mistrz sceny polskiej

KAROL ADWENTOWICZ

na czele zespołu wybitnych artystów scen Warszawskich w 3-ch aktowej sztuce Augusta Strindberga OJCIEC

W ZESPOLE:

JÓZEF LEŚNIEWSKI zaliczony przez Kapitułę w poczet zasłużonych artystów

Początek o godzinie 8.30 wiecz.

Kino „CORSO" Teatr

Od 11 MARCA

długo oczekiwany pierwszorzędny film polski p. t.

Kropka nad i

(shańbiona)

Kino „ODEON" Teatr

Od 11 marca i dni następnych

Podwójny program: niezrównana **LYA DE PUTTI** w najnowszym Jej obrazie p. t.

Grzechy Rozwódki

oraz GRETA GARBO ulubienica Warszawy w filmie p. t.

BOSKA KOBIETA

Kino „Nowe Czary" Teatr

זיין מאנטאג דעם 11 ד. מ. און ווייטער

genjalna chinka ANNA MAY WONG w roli tancerki Soung w filmie p. t.

BRUDNE PIENIĄDZE

„קרן=היסוד" איז ראדאם.

די אַקציע פאַר „קרן היסוד" איז ראדאם ווערט פאָרטגעזעצט, אויך נאָכ'ן אָבריייזען פון דיכטער ה' ל. יפה, מיט דער גרעסטער ענערגיע דורך די היגע עסקנים.

מיר גיבען דאָ די ווייטערע רשימה פון די פערזאָנען, וועלכע האָבען שוין ערפילט זייער חוב פאַר'ן אויפבוי פון ארץ=ישראל:

ה' יוסף אַקערמאַן	„ גבריאל זיגמאַן	„ יוסף ניימאַן	„ דוד קאַפּער	„ בער קימעל	„ ישראל משה קנאַבעל
„ ראובן וואולף	„ צבי הירשענהאָרן	„ מרדכי ווייסעלפיש	„ אברהם ראָטענבערג	„ מענדיל וויינבערג	„ טוביה קלעמפנער
„ אינג. זעליג באַנקער	„ אלימלך פישמאַן	„ יחיאל אַלעקסאַנדראָוויץ	„ חנוך צימערמאַ	„ יוסף מאיר ווערבער	„ יונה זילבערבערג
„ סטאַניסלאַוו אבראַמאָוויץ	„ משה אַמערשטיין	„ יוסף צבי גאָלדאַק	„ חיים בירענבוים	„ שמואל וואַרשאַור	„ ישראל גאָלדשטיין
„ נח מאָרגענשטערן	„ ברוך ניימאַן (ב"ן)	פרל' צ'עסלאַווא ווינערט	„ יעקב צבי פּאַטאַזשניק	„ נפתלי וויינמאַן	פרל' פראַניע פרענקעל
„ קדיש העלצמאַן	„ יוסף קאָרמאַן	ה' מרדכי קירשענבוים	„ אהרן קאַלינסקי	. הערש זיידענשניר	ה' שלמה בלאַט
„ מרדכי הירשאָן	„ אברהם מינטליק	„ ד"ר שמעון מולער	„ שמואל קאָרמאַן	„ פרידמאַן-י. גלאַנקעוויץ	„ שמואל ריישער
„ ד"ר ישראל קליינבערג	„ שמואל קעסטענבערג	„ יעקב האָליץ	„ ברוך זילבערבערג	„ אלכסאַנדר לאַקס	„ יחיאל גוטמאַן
„ פנחס פרענקעל	„ אליהו קאַנאַר	„ שלום וויינטרויב	„ ברוך ניימאַן	„ דוד צימעט	„ וואָלף ראָזענבוים
„ משה ראָטענבערג	„ יחיאל וויגענשפער	„ הערמאַן ראָזענבערג	„ יצחק פישמאַן	„ מרדכי הארמאַן	„ צבי צוקער
„ ד"ר יעקב ושרה מינסקי					

Jeszcze jedna ulubienica publiczności przemiła, subtelna, pełna figlarnego wdzięku, urocza **L Y A M A R A**

w najnowszej najsubtelniejszej, Jubileuszowej swej kreacji p. t.

KSIĄżĘTA NA WYGNANIU

dramacie Wielkiej Księżny Rosyjskiej, której po przejściu przez piekło bolszewickiego raju, udało się wyemigrować do Francji

Oraz przemiły, sympatyczny bohater dzikiego Zachodu **BIC BOY** wraz z ulubionym swym koniem **BŁYSKAWICĄ**

w doskonałym obrazie z życia farmerów Ameryki południowej **POSTRACH PUSTYNI** — wystąpią już — od Poniedziałku w Kinie **Odeon**

ח. גוטמאַן, לובלינער 5

גיט אייך איצט, ווען איהר דאַרפט, אַ געלעגענהייט צו קויפען

די שענסטע מאָדערנסטע **מענער=קאָפּ=לישען**

פערשידענע קאָליערען, אויסגעאַרבייט פון אַמעריקאַנער מאַשינען לויט די לעצטע טעכניק. קוואַליטעט פּרימאַ, פרייזען ביליגע

פירמא **AMERYCAN**

RADOM, LUBELSKA 5.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל, זריקען מיר אויס, אונזער חבר און מיטאַרבייטער דעם ה' ישראל מינקאָווסקי,

צוליב'ן טויט פון זיין פאָטער **אברהם יעקב** און שוועסטער **שרה**

אינהאַבער און פערסאָנאַל פון דער שולע „דעת"

וואַרשאַ. נאַלעווקי 33.

ע. קארפ, ב. שיף, ב. העללער,

י. פינקלער, י. באַראַנעק.

KINO „NOWE CZARY" קינאָ

אכטונג! אהז ר'ש'דיגע רעקלאַמע!!! **אכטונג!**

הערט דער קינאָ „נאָווע טשאַרי" לויט זיין טראַדיציאָנעלען מנהג דעמאָנסטרירען פון מאָנטאַג דעם 18 מערץ ה. י. א גרויסען דאָפּעלטען פראָגראַם פון א רייכען אַרטיסטישען אינהאַלט און דער רעאַליזאַציע פון גרעסטען עקראַן-מייסטער אייכבערג

PRZEZ PIEKŁO ku MIŁOśCI

(דורכ'ן גיהנם-וועג צו ליעבע)

דער 2-טער פּראָגראַם **POMSZCZONA OBELGA** דער 2-טער פּראָגראַם

(א נקמה'דיגע בעליידיגונג)

אין הויפּט-ראָל די העלדין פון פילם „וואָלגא וואָלגא" ליניאַנאַ האַל=דאַריס—דער גרעסטער ריוואַל פון יאַנינגס'ען—ה. געאָרג

KINO-TEATR „C O R S O" w RADOMIU.

Anons! Od poniedziałku dnia 18 Marca r. b. **Wielka Premjera!**

Miasto Miljona Poległych

(די שטאָדט פון מיליאָנען געפאַלענע)

דאָס בילד איז רעאַליזירט געוואָרען דורכ'ן הויכען פּראָטעקטאָראַט פון פעלקער-בונד.

דאָס בילד שטעלט פאַר גראַזאַמע חרבנות און שוידערליכע פערוויסטונגען פון דער וועלט-מלחמה.

דאָס בילד מאַכט דעם שטאַרקסטען איינדרוק און ווייזט דעם תהו ובהו פון דער לעצטער אייראָפּעאישער קריעג.

אלע דאַרפען קומען זעהען דאָס בילד.

Z intencji zaręczyn p.
Maurycego Cytryna
— z panną —
Manią Rotsteinówną
wiele szczęścia życzy
K. LICHTENSTEIN Kielce.

MAGISTRAT miasta RADOMIA

niniejszem zgłasza, że zgodnie z par. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 czerwca 1924 roku (Dz. Ustaw. z dnia 21|VI 1924 r. Nr. 51) i stosownie do par. 53 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 roku (Dz. Ustaw z dn. 29|VII 1926 r. Nr. 75)

Projekt Preliminarza Budżetowego

na okres od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 1930 roku, wyłożony został do publicznej wiadomości od dnia 13 marca 1929 r. na przeciąg dni 7-miu w Wydziale Skarbowym (Sekcja Rachuby — Sekretarjat, I-sze piętro), gdzie może być przeglądany przez płatników danin komunalnych, celem wnoszenia spostrzeżeń i zarzutów.—

Radom, dnia 12 marca 1929 r.

די שענסטע
טאַפּעטען
צו זעהר ביליגע פּרײזען
קען מען נור בעקומען
אין דער לאַנג-יעהריגע פירמע
ש. שטײנמאַן
— ראַדאָם —
לובלינער 21.

קיכלעך, טשײניקעס און אַלע אַנדערע קיך-געשיר דאַרפען שטענדיג זיין אידעאַל רײן און בלישטשענד.
עס איז גאָר קײן װאונדער. װאָס יעדע בעל-הבית'טע שטאָלצירט מיט דער מוסטערהאַפטער אָרדנונג אין קיך. װער עס האָט אײנמאָל פּרובירט װים, דער קאָן אָן איהם זיך נישט בעגעהן.
רײבען די געגענשטאַנדען מיט אַ פײכט שמאַטעלע בעשאָטען מיט װים, און דערנאָך מיט אַ װײך שטשערקעלע פּיצען ביז אַ גלאַנץ.
װים קאָן מען בענוצען נישט נור צו קיך-געשיר נאָר אויך צו אַלעם אין שטוב װאָס דאַרף זײן רײן און פּאָלירט.
װים פאַרקױפט זיך אין קלײנע פּעקלעך װי אויך אין בעקװעמע שאַכטלען

VIM

V.P.18—4

WYROBY FABRYKI PERFUM DRALLE'go
rozpowszechnione na całej kuli ziemskiej.

WODA BRZOZOWA D-ra DRALLEGO
MYDŁO TOALETOWE DRALLEGO
PERFUMY DRALLEGO
WODA KWIATOWA DRALLEGO
WODA KOLOŃSKA DRALLEGO
PERFUMY ILLUSION BEZ ALKOHOLU DRALLEGO

יידישער האַנטװ. קלוב אין ראַדאָם
װיאַעל 59
אָרדענט אײן שבת ד. 23טן מאַרזשעץ
אין אײגענעם לאָקאַל
אַ פּורים אָװנט
מיט אַ אינהאַלטסרײכן פּראָגראַם און סופּריז
אַנפאַנג 8 אין אָװנט.
בילעטן צו 1 זל. קאָן מען פריער בעקומען ביי ח' י. װײנגאַרט יובילער לאַנגע 1 און ביים פּערסאָנאַל פון קאָאָפּ. האַנטװ. באַנק לובלינער 31 װי אויך אין קאָאָפּ. „סורװיט" לובלינער 23.
די אָרגאַניזיר קאָמיסיע.

Odbito we własnej drukarni Radom Szwarlikowska 20.